

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

58. Quidam Religiosus in hoc Regno Siciliae comedit lacticinia in quadam
Vigilia, quæsivit à me an peccaverit mortaliter? Et discutitur, an sit
consuetudo dictis diebus abstinere à lacticiniis? Et an ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

gis late inf. ip. Ref. 6. Domini in die Veneris, teneri ieiunare; contrarium enim puto cum Trullench *loc. cit. n. 6.* qui omnia superius dicta confirmat.

RESOL. LVI.

An si quis vouerit ieiunare teneatur abstinere, à lacticiis extra Quadragesimam, vel an teneatur seruare tale ieiunium iuxta patrie consuetudinem?

Et an promittens ieiunare in Quadragesima, dubius autem an intenderit abstinere à lacticiis, non sit damnandus tanquam reus voti, si illis absque Bulla vescatur, licet peccaret in præceptum Ecclesie interdicens eo tempore lacticiniorum vsus? Ex part. 1. tract. 9. Refol. 5.

Sup. hoc in Ref. præter. & sup. in tr. 3. Ref. 16. §. 7. & in Ref. fol. 167. & 168.

§. 1. Negatiuè respondet Ortiz in *sum. c. 19. n. 9.* vbi sic ait: [Los hueuos no son contra la sustancia del ayuno, ni se vedan, si no en Quaresma, y assi los que prometieron de ayunar, pueden ayunar con hueuos.] Sed Azorius *part. 1. l. 3. c. 10. q. 2.* ait, ita videntem debere eo modo seruare hoc ieiunium, quomodo ciuitas seruat ieiunia Vigiliarum, & quatuor Temporum. Et *l. 11. cap. 10. quest. 7.* allicit ita videntem teneri seruare hoc ieiunium iuxta patrie consuetudinem.

Sup. hoc in Ref. præter. cursum ad lin. 5. & sup. in Ref. 50. §. 7. & in Ref. fol. 51. §. 2. & super. in tr. 4. Ref. 7. §. 1. cursum ad mediū, & in tr. 3. Refol. 167. §. 7. & figurat inf. in Refol. 58. §. 1.

2. Sed talem consuetudinem non extare putat Portel. in *addit. ad dub. reg. verb. ieiunium. n. 7.* vbi sic asserit: [Sanchez tenet, probabile esse, sic vouentem ieiunium, absque Bulla Cruciatæ, posse comedere lacticia in illo die ieiunij; extra ieiunia tamen Quadragesimæ: quia est probabilior opinio, nec de iure, neque de consuetudine interdicti in die ieiunij lacticia extra Quadragesimam.] Ita Portel. probabiliter quidem, *sup.* dictum est. Et nouissimè hanc sententiam docet Sancius in *Select. disp. 51. num. 19.* vbi ait, non adesse præceptum, neque consuetudinem abstinendi ab ouis, & lacticiis in Vigilias, & quatuor anni Temporibus, maximè in Regnis, vbi adest Bulla Cruciatæ, vt est in hoc Regno Siciliae. Vide etiam Vasquez in *p. 2. tom. 2. disp. 117. c. 6. n. 54.*

Sup. hoc in Ref. seq.

3. Itaque ita vouens satisfaceret voto, si in ieiuniis extra Quadragesimam comederet sine Bulla lacticia, & ouisimo Sanchez in *sum. tom. 1. l. 3. c. 11. n. 53.* cum Angles docet, promittentem ieiunare in Quadragesima, dubium autem, an intenderit abstinere à lacticiis, & dubitatur an vouerit vouere abstinentiam à lacticiis. Ego existimo, quando est purum dubium, tutiorem partem esse eligendam. Sic ille.

2. Sed tu contrariam sententiam tene, quam tuetur Angles *part. 1. de ieiunio, q. 9. de abstinentia à cibo, art. 1. dub. 2.* & Ioannes Salas in *1. 2. tom. 1. tr. 8. disp. vnica, sect. 25. n. 250.* quia melior est conditio possidentis.

RESOL. LVII.

An qui vouit ieiunare Quadragesimam, & dubius an vouerit vouere abstinentiam à lacticiis, teneatur illa non comedere? Ex p. 4. tr. 3. Ref. 20.

Sup. hoc in Ref. præter. §. 7. ad medium.

§. 1. Affirmatiuè respondet Turrianus in *opusculis Theologicis, tom. 1. opusc. 10. disp. 1. dub. 2.* vbi sic ait. Alterum dubiosum est de eo qui vouit ieiunare Quadragesimam, cum ad id aliàs non esset obligatus, & dubitatur an vouerit vouere abstinentiam à lacticiis. Ego existimo, quando est purum dubium, tutiorem partem esse eligendam. Sic ille.

2. Sed tu contrariam sententiam tene, quam tuetur Angles *part. 1. de ieiunio, q. 9. de abstinentia à cibo, art. 1. dub. 2.* & Ioannes Salas in *1. 2. tom. 1. tr. 8. disp. vnica, sect. 25. n. 250.* quia melior est conditio possidentis.

RESOL. LVIII.

Quidam Religiosus in hoc Regno Siciliae comedit Lacticia in quadam Vigilia, quæ fuit à me, an peccauerit mortaliter?

Et dicitur, an sit consuetudo dictis diebus abstinere à lacticiis?

Et an Religiosi, & Clerici teneantur seruare consuetudinem laicorum, in ieiuniis, vel è contra?

Et an in ieiuniis extra Quadragesimam interdicitur vsus lacticiniorum?

Et an iter agēs possit sine Bulla lacticia edere, quando non inueniuntur in itinere pisces, vel non possunt commodè habere aliud, quod manducent?

Et an licet itinerantes inueniant panem, & potum, fructus, & olera, non teneantur ieiunare?

Et tandem queritur, an Sacerdotes etiam Regulares possint diebus Dominicis Quadragesimæ vtrius Bullæ Cruciatæ edere oua & lacticia?

Et quid dicendum est de cæteris omnibus aliis sine Bulla? Ex part. 5. tractatu 14. & Miscell. Resolucione 13.

§. 1. Suppono quòd in esu lacticiniorum circa festam Sextam, sabbatum, vigilias Sanctorum, & quatuor temporum seruanda est consuetudo proximè ideo pro resolutione præsentis dubij videndum est, an in Sicilia sit consuetudo dictis diebus abstinere à lacticiis; & videtur negatiuè respondendum, per ea quæ adduxi in *1. part. tract. de ieiunio, resolut. 5. & 4.* cum Vasquez, Villalobos, Sancio, & aliis, quibus nunc addo Trullench. in *expositioe Bullæ Cruciatæ, §. 4. dub. 3. num. 9.* Sanchez in *opusc. tom. 2. lib. 5. c. 1. dub. 21. num. 2.* quia vt consuetudo habeat vim legis, debet esse inducta à maiori parte populij, sed consuetudo in Sicilia non est huiusmodi, cum maior populi pars sumat Bullam Cruciatæ, quibus id licet, & qui Bullam non habent, sunt pauci, & pauperiores, ergo non potuit maior pars populi inducere hanc consuetudinem. Deinde consuetudo vt obliget, debet esse introducta cum intentione obligandi, & vt sit præceptiua, & adhuc tunc non semper obligat ad mortale, sed quando inducta est ea intentione vt obliget ad mortale, vt notat Montefinus in *1. 1. tom. 2. tractatu de legibus, disput. 23. quest. 13. num. 222.* Tamen *tom. 2. disput. 5. quest. 7. dub. 1. num. 19.* Henricus *lib. 7. cap. 13. num. 9.* Bossius *vbi infra,* & alij, sed hæc consuetudo non est inducta animo se obligandi, sed ex ignorantia, qua ignorantes credebant edere lacticia in illis diebus esse prohibitum, ergo, &c. Et tandem cum saltem hæc res sit dubia, melior est conditio possidentis, libertatem scilicet, non adesse talem obligationem. Et hanc opinionem mordicus tenet pro Regnis Hispaniarum Sanchez, Vasquez & alij *vbi supra,* quod etiam procedit in Regno Siciliae, cum in his omnibus sumatur Bulla Cruciatæ. Vnde non debebat absolute asserere Ludouic, à Cruz in *Bulla Cruciatæ, disp. 1. cap. 5. dub. 12. num. 17.* lacticia esse prohibita extra Quadragesimam ex consuetudine. Vide etiam *sup.* *locis citatis.*

2. Verùm dato, & non concesso, quòd adesset consuetudo in Regno Siciliae abstinendi à lacticiis in dictis diebus, adhuc puto Religiosum, de quo loquimur, non peccasse mortaliter edendo illa, quia, vt doctè obseruat Sanchez *loco citato,* & nouissimè Bossius *de triplici Iubileo, sect. 4. c. 18. numero 32.* Religiosi non tenentur seruare consuetudines particularum secularium etiam Clericorum, nec Clerici aliorum secularium particularum consuetudines, sicut nec alij

Prouincia, etiamsi consuetudo confirmata sit Synodo Provinciali? Et inferitur, quod tota Prouincia non potest condere leges obligantes Regulares. Ex p. 10. tract. 11. & Milic. 1. Rel. 38.

§. 1. Negatiue responder Martinus de San Ioseph in Monit. Confessar. tom. 1. lib. 2. tract. de Ieiunio 4. n. 3. vbi sic ait: [Quando en alguna parte, lugar, o Prouincia, y. g. en España, huuiesse costumbre introduzida con actos obligatorios, y legitimos, de no comer hucuos, y lacticiuos en los ayunos de entre año, no obligaria a los Religiosos: los quales, no siendo la costumbre vniuersal de toda la Iglesia, no tienen obligacion de guardar las costumbres particulares de los seculares, ni Clerigos: ni tampoco estan obligados los Clerigos de guardar las costumbres particulares de los seculares, como ni tampoco tienen obligacion los seculares, de guardar las costumbres particulares de los Religiosos, ni las de los Religiosos, porque como diuersos estados, ay diuersas costumbres de abstinentia entre ellos.] Sic Syluester verb. Ieiunium, quest. 2. citans Archidiacon. Anglez 1. part. in Florentibus in materia de Ieiunio 7. 4. dub. 3. Sanchez tom. 1. const. lib. 5. cap. 1. dub. 2. n. 2. citans Ledesimam, & Medinam. [Y añade, quanto a no auer obligacion de abstenerse de hucuos, y lacticiuos en los ayunos de entre año fuera de la Quaresima que es mas cierto, que pueden comerlos los Religiosos: porque aunque aya costumbre legitima de no comerlos, no es general de toda la Iglesia, sino particular de vn Reyno, Prouincia, o lugar que no obliga: como hemos dicho, a Religiosos.] Ita Martinus.

2. Confirmatur supradicta opinio ex doctrina Bordoni, quem citat & sequitur Pasqualigus, deci. 186. per totam, in qua probat, consuetudinem alicuius loci non obligare Religiosos ad ieiunia. Sed non deseram hic apponere verba sapientissimi Patris Arriaga in Cur. Theolog. tomo quarto, tract. de legibus, disputatione 25, sectione sexta, numero 40, vbi ait: Quæstio est, an consuetudo Laicorum obliget etiam Ecclesiasticos? Huic respondendum ex eodem principio, quo precedentibus de obligatione legis scriptæ: diximus enim ad leges civiles in materia etiam communi Ecclesiasticis, quæ nullo modo præiudicet eorum libertati, obligari etiam Ecclesiasticos; inde in præsentis dicimus, si consuetudo sit in eiusmodi materia non contraria libertati Ecclesiæ, & communi omnibus, vt conuincibus; tunc obligari etiam Ecclesiasticos, licet lex solùm confirmetur consensu implicito Principis secularis: sicut obligaret lex scripta ab eo etiam solo seculari principe lata: sin vero materia sit spiritualis, & ab ipsis Clericis simul cum secularibus obseruetur; inducent obligationem vtriusque quatenus ea consuetudo à personis vtriusque Fori obseruata, censetur approbata à Principe Ecclesiastico, & civili: eritque eo casu vna consuetudo virtualiter æquivalens duabus. Denique, si consuetudo, esto sit spiritualis, vt verbi gratia, ieiunium, celebratio Festorum, obseruetur tamen à solis secularibus, dicimus etiam comprehendere Clericos: quia tunc ea consuetudo inducit legem, quatenus approbat ab Episcopo, qui etiam habet iurisdictionem supra Clericos, vtrum autem etiam obligentur Religiosi exempti, dictum est supra dum egimus de lege scripta. Ita ille.

3. Videndum est igitur quid ipse senserit de lege scripta, sic itaque asserit, disputat. o. sect. 6. num. 6. aduertendum, legibus Canonice non solum obligari Ecclesiasticos, sed etiam Laicos; quia etiam hi sunt oues Christi, vt sæpe diximus; per quod non negamus, sæpe multas esse leges pro solis Ecclesiasticis; sicut è contrario multæ sunt pro solis Laicis: quomodo

Sup. content. in hoc 1. in Refol. præterita 3. Verum.

Sup. hoc in §. vlt. huius Refol. & in Refol. eius not.

Sup. hoc est consuetudine in Ref. præterita 3. Verum, prope fin. & in to. 6. rr. 2. Ref. 2. §. 1. ante med. ver. Quod si materia sit, & in 1. 9. rr. 2. Rel. 295. per tot. & in aliis eius not.

Sup. hoc in Ref. præterita 3. Verum, prope fin. & ver. Sed an idem, & in Ref. 2. not. præterita, & in eodem §. prope fin. & seq. & pro Regularibus in hoc casu in to. 7. rr. 1. Refol. 32. & Saltim ergo, & in §. eius not.

re: Clerici Religiosorum, nam cum sint diuersi status, sunt diuersæ consuetudines, & abstinentiæ in illis. Vnde doctrina prædicta quod Religiosi extra Quadragesimam possint edere oua & lacticiua in vigiliis, & quatuor temporibus, est certior in Religiosis, ob rationem dictam, quia esto esset de hoc in Regno Siciliæ consuetudo, non est generalis totius Ecclesiæ, sed particularis, quæ vt dictum est, non obligat Religiosos. Ita Sanchez. Ex quo inferitur, dato, & non concessio, quod in Hispania adesset consuetudo abstinentiæ à lacticiuis, posse hoc non obstante Patres Societ. Iesuy illa edere supradictis diebus, ex ratione adducta, sed an idem dicendum sit de Clericis nempe non tenentur seruare consuetudinem laicorum in ieiuniis: affirmatiue respondet Sanchez, vt apparet in verbis supracitatis: cui tenet Salas de legibus, disp. 9. sect. 15. n. 105, & Paludanus in 4. disp. 15. q. 4. art. 3. Verum contrarium docet Suarez de legibus lib. 7. cap. 17. num. 12. & Castus Palauus tom. 1. disp. 13. disp. 3. punct. 3. n. 6.

3. Nota ex supradictis non bene dixisse Couarruam lib. 4. cap. 20. num. 15. & Gomez in Bulla Cruc. lib. 7. num. 3. & alij, in ieiuniis extra Quadragesimam licet interdicitur esse esum lacticiuorum: nam lacticiua de iure prohibentur tantum in Quadragesima, vt refert communis opinio, & omnium Magister S. Doctor in 2. 1. quest. 147. art. 1. in fine, & in 4. disp. 15. q. 5. art. 1. q. 4. & ego alibi. Vnde contra Biam part. 1. cap. 41. dicendum est in terris Indiarum de nouo repletus in diebus extra Quadragesimam posse edi oua, & lacticiua.

4. Notandum est etiam hic obiter iter agentes possunt de iure Bulla lacticiua edere, quando non inueniuntur in itinere pisces, quos emant. Ita Sanchez vbi supra, disp. 13. dub. 19. n. 6. quod puto intelligendum si non possint commodè habere aliud, quod comedant. Vt in itinere, quod licet itinerantes inueniant panem, & porcorum fructus, & olera non tenentur ieiunare, quia hæc regulariter non sunt sufficiens prandium. Ita Sanchez deo. 15. n. 1. & docti iuniores.

Et tandem nota posse Sacerdotes etiam regulares habere Dominica Quadragesimæ virtute Bullæ Cruciatæ edere oua, & lacticiua. Ita probabilius ego in p. 1. n. 1. de Bulla Cruciatæ, resol. 5. cum multis DD. quibus nunc addo Ludouicum à Cruz in Bulla Cruciatæ, disp. 1. dub. 8. num. 5. Cordubam in sum. 9. 68. Palauum in 4. disp. 15. dist. 8. fol. 127. & Trullench. in Bulla Cruciatæ, lib. 4. dub. 7. n. 2. Imò sine Bulla hoc omnibus Ecclesiasticis, tenet Gomez in Bulla Cruciatæ, lib. 7. n. 74. & Llamas in sum. 3. part. c. 5. §. 26. quam sententiam non esse omnino improbabilem putauit Trullench. vbi supra, n. 1. Sed contra hanc opinionem vide Villalobos in sum. tom. 1. tract. 23. diff. 8. n. 1. & Sancium in selectis, disp. 1. mon. 25.

RESOL. LIX.

An in aliqua Prouincia extaret consuetudo vniuersalis obligatoria abstinentiæ ab ouis, & lacticiuis in ieiuniis extra Quadragesimam, teneantur illam Regulares obseruare? Et an consuetudo alicuius loci obliget Regulares ad ieiunia? Et quid quoad consuetudinem laicorum celebrandi aliqua Festiua, an obligentur Regulares exempti ad eorum celebrationem? Et an consuetudo laicorum in ieiunio, obseruatione Festorum, obliget etiam Ecclesiasticos? Et an persona Religiosa obligentur legibus Synodalibus, ad rationem Episcopatum se extendentibus? Et deducitur, quod Regulares non tenentur ad ieiunia Prouincia, quando obligantur ex generali consuetudine Tom. IV.

N A E N I A I. IV V III